

Medborgerlig misstro

Det finns något djupt ironiskt i fenomenet Trump. Världens mäktigaste stat gick under 1900-talet flera gånger ut i krig för att försvara demokratin på andra håll i världen. Nu har amerikanerna vaskat fram en presidentkandidat som inte ens försöker ge intrycket av att han respekterar det demokratiska samhällssystemets mest grundläggande principer.

Frågan är visserligen om vi européer har skäl att vara speciellt hånfulla. I nästan varje europeiskt land har det under de senaste åren vuxit fram folkopinioner, protestpartier och skrämmande demagoger, vars budskap är i stort sett detsamma som Trumps. Den gamla politiska eliten är korrumpierad. Nationalstaten är hotad. Invandrarna tar våra arbetsplatser. Och så vidare.

I stället för att himla oss över detta kan det vara bra med en liten *reality check*. Hur många av oss skulle i så fall hellre leva i Ryssland, Turkiet eller Kina? En representativ demokrati är ett politiskt system i vilket fundamentalt olika samhällsintressen görs synliga och hanteras på ett behärskat sätt.

Vill vi leva i ett sådant samhälle måste vi kunna tolerera att någon står för åsikter som vi tycker är felaktiga, förljugna eller till och med avskyvärda. Ja, vi bör acceptera att dessa vinner ett val och försöker driva igenom sina politiska målsättningar. Men endast så länge dessa inte inskränker på våra medborgerliga rättigheter, det vill säga inte börjar tumma på vår rösträtt och yttrandefrihet.

För att detta ska fungera behövs förstås en viss portion av samhällelig tillit. Vi ska kunna lita på att valresultaten inte är manipulerade och på att vi har ett rättsystem, som alla bör följa och vars reformering sker uttryckligen i vårt folkvalda parlament. Samtidigt måste det finnas tillräckligt med utrymme för och tolerans av en artikulerad misstro mellan människor som står för diametralt olika samhällssyner.

Arenan för denna balansgång borde vara våra demokratiska institutioner och oberoende medier. Problemet är bara att den inte tillräckligt effektivt lyfter fram och ventilerar dessa olika åsikter om samhället. Jovisst, den digitala revolutionen har gjort det allt lättare för likasinnade människor att hitta varandra. Men samtidigt har dessa digitala bikupor blivit så inåtvända att de varken vill eller förmår utsätta sina åsikter för en öppen granskning.

En annan central orsak till denna förstoppning i vår politiska matsmältning är kapitalets fria rörlighet, som i kombination med en låg tillväxt i hela västvärlden väsentligen har minskat på de nationella parlamentens möjligheter att styra sina egna länders ekonomier. Det är mycket lättare att nå en kompromiss om kakan sväller än om den krymper.

Finland står inför denna utmaning. Men vill vi att den hanteras ansvarsfullt måste vår riksdag axla sitt ansvar. Det gäller att fatta beslut som oundvikligen ökar missnöjet och protesterna men samtidigt räddar själva ramverket, ett öppet och demokratiskt samhälle.

Henrik Meinander, HBL 26.10.2016